

T.C.

ADALET BAKANLIĞI'NA

(Adli Destek ve Mağdur Hakları Daire Başkanlığına / İlgili Birim)

Başvuranlar :

SHU Nihat Tarimeri (Çocuk Koruma Türkiye) ;

Av. Yılmaz Patlar- Ankara Barosu ve TBB ÇHM Eski Başkanı, ÇAÇAV Kurucu Üyesi

Konu:

-5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun sosyal inceleme ile ilgili 35. Maddesini de içeren ve bu yöndeki Çocuk Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 20/3 ve 20/4. fıkralarının kanuna aykırılığı nedeniyle derhal iptali;

-ÇKK m.3'teki "suça sürüklenen çocuk" ve "sosyal çalışma görevlisi" tanımları ile ÇKK m.35'teki "gerektiğinde" ve "takdirinde" ibarelerinin ve 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ndeki "adli destek görevlisi" tanımının Anayasa'ya aykırılığının ele alınması;

-2006 yılından beri hekim raporu zorunluluğu, bilirkişi sıfatı ve yetkisiz pedagoglar eliyle yürütülen işlemler nedeniyle mağdur edilen çocukların uğradığı maddi ve manevi zararların tazmini ile kamu zararının giderilmesi için acil yasal ve idari düzenleme talebi Hk..

Tarih: 17.04.2026

1. GİRİŞ: 27 MART 2026 TARİHLİ "ÇAĞRI VE ÇIĞLIK" METNİNİN TESPİTLERİ

Çocuk Koruma Türkiye tarafından 27 Mart 2026 tarihinde kamuoyuna sunulan "ÇAĞRI VE ÇIĞLIK" başlıklı metin (<https://www.cocukkorumaturkiye.com/yargi-reform-stratejisi-belgelerinde-ki-suca-suruklenen-cocuklar-icin-bazi-itiraflar-sosyal-hizmetlerin-dislanmasi-ile-adaletsizligin-onlenmesi-amaciyla-adalet-icin-iligililere-acik-cagri/>), Türkiye'de çocuk adalet sisteminin içinde bulunduğu çözümsüz ve yetersiz durumlar; 20 yıllık perspektif, belgeler ve yayınlarda saptanarak ortaya konulmuştur. **Bu başvuru, söz konusu çağrı metninin tespitlerine dayanmakta ve çağrının taleplerini somutlaştırmaktadır.**

2. DÖRT YARGI REFORMU STRATEJİ BELGESİ'NİN ORTAK İTİRAFLARI

Çağrı metninde, Adalet Bakanlığı tarafından 2009, 2015, 2019 ve 2025 yıllarında açıklanan "Yargı Reform Stratejisi Belgeleri"ne karşın çocuk adalet sisteminin yapısal sorunlarının 20 yıldır çözülemediğini, hatta çözümsüzlükte derinleştirdiğine yer veren ve kabul eden açıklamalar yer almaktadır. (Çağrı, Giriş, 2. paragraf).

2009 Yılı Strateji Belgesi ile ilgili olarak çağrıda, "suça sürüklenen çocuk" ifadesinin yalnızca bir kez yer aldığı, "korunma ihtiyacı olan çocuk" kavramına ise hiç yer verilmediği, sosyal inceleme raporuna dair tek bir bilgi bulunmadığı belirtilmektedir. Bu belgede yer alan bu açıklamalar aslında; sosyal hizmetlerin yok sayıldığını da ilk kez belgelenmiş olması nedeniyle dikkat çekici bir husustur. (Çağrı, "2009-2015 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 7. paragraf).

2015 Yılı Strateji Belgesi için çağrıda, çocuklara yönelik vurgunun arttığı, "suça sürüklenen çocuk" 10 kez, "sosyal inceleme" 3 kez geçmesine rağmen **sosyal inceleme raporunun zorunluluğuna dair bir hedef konulmadığı, aksine işlevsizleştirilmesi haline devam edildiği** ifade edilmektedir (Çağrı, "2015-2019 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 18. paragraf).

2019 Yılı Strateji Belgesi ile ilgili olarak çağrıda, ilk kez "15 yaşından küçük çocuklar için lekelenme/damgalama" varlığının açıkça kabul edildiği, belgenin dipnotunda 2017 yılında 12-15 yaş aralığında 39.957 çocuğun "suça sürüklenen" etiketiyle yargılandığının resmi kayıtlarda yer aldığı, ancak "sosyal inceleme raporuna" dair hiçbir hedefin yer almadığı belirtilmektedir (Çağrı, "2019-2023 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 27. paragraf ve Dipnot-60).

2025 Yılı Strateji Belgesi için çağrıda, 20 yıl sonra "suça sürüklenen çocuklar hakkında sosyal inceleme raporu düzenlenmesi zorunlu hâle getirilecektir" ifadesiyle bir eksikliğe vurgu yapıldığı, ancak şimdiye kadar böyle bir zorunluluğun bulunmadığı ve çocukların bu nedenle korunmasız, savunmasız bırakılmış olduğu kabul edildiği vurgulanmaktadır (Çağrı, "2025-2029 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 44. paragraf).

Çağrının en önemli tespitlerinden biri, bu dört belge boyunca "korunma ihtiyacı olan çocuk" kavramının neredeyse tamamen yok sayıldığı, bir diğer tesbitte de "suça sürüklenen çocuk" kavramının ise, ceza adalet sistemi içinde, adeta bir mahkûmiyet öncesi "suçlu etiketi" olarak kullanılmasına yol açtığı sonucuna varılmıştır. (Çağrı, Giriş, 6. paragraf).

3. "SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK" VE MASUMİYET KARİNESİNİN İHLALİ

Çağrı metni, "suça sürüklenen çocuk" tanımının doğrudan masumiyet karinesini (Anayasa m. 38) ihlal ettiğini açıkça ifade etmektedir. Pekin Kuralının.2.2 maddesi ve ÇHS'nin (Bkz. 3,37,40) rağmen çocuk hakkında henüz bir mahkûmiyet kararı yokken, soruşturma aşamasından itibaren "suça sürüklenen" olarak etiketlenmesi, "önce suçlu, sonra yargılama" anlayışının bir yansıması olduğunu da netleştirmiştir. (Çağrı, Giriş, 3. paragraf).

Çağrıda bu durum, "Çocuk henüz yargılanmadan, hakkında verilen bir tedbir veya tutuklama kararıyla adeta 'suçlu' olarak etiketlenmekte; bu durum, masumiyet karinesini işlevsiz kılarak 'önce hapsed, sonra yargıla' anlayışının bir yansıması haline gelmektedir" sözleriyle özetlenmiştir (Çağrı, "2019-2023 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 28. paragraf).

4. SOSYAL HİZMETLERİN DIŞLANMASI: İKİ YÖNETMELİK, BİR PARADOKS

Çağrı metninde, Çocuk Koruma Kanunu kapsamında iki ayrı yönetmelik olduğuna dikkat çekilmektedir:

- "Çocuk Koruma Kanununun Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" (24.12.2006) – Adalet Bakanı tarafından yürütülmektedir. Suça sürüklenen çocuklara ilişkin usulleri düzenleyen bu yönetmelik, sosyal inceleme raporu, hekim raporu ve bilirkişi gibi konuları içermektedir (Çağrı, "Giriş"ten sonraki 2. sayfadaki açıklamalar, ve ", 3. paragraf).

- “Çocuk Koruma Kanuna Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik” – Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı ile Adalet Bakanı birlikte yürütmektedir. Korunma ihtiyacı olan çocuklara ilişkin bildirim yükümlülüğü ve koruyucu tedbirlerin uygulanması bu yönetmelikle düzenlenmektedir (Çağrı, “ 3. paragraf (devam)).

Bu iki yönetmeliğin varlığı, çocuk koruma sisteminin kurumsal bir çoğulculuk ve görev karmaşası içinde olduğunu göstermektedir.

Çağrıda, sosyal inceleme raporunun düzenlenmesi yetkisinin, sosyal hizmet eğitimi almamış psikolog, psikolojik danışman, sosyolog, çocuk gelişimci gibi farklı disiplinlerden kişilere “sosyal çalışma görevlisi” adı altında yer verilmesi, sosyal hizmet mesleğinin dışlanması ve çocuğun üstün yararının gerçekleştirilemediğinin somut göstergesi olarak nitelendirilmektedir (Çağrı, “3.” bölüm, 3. paragraf; ayrıca “Sonuç ve Öneriler”, 64. paragraf).

5. YÖNETMELİKLE GELEN HUKUKSUZLUK: HEKİM RAPORU ZORUNLULUĞU VE BİLİRKİŞİ SIFATI

5.1. “Kanunda Unutulan” Rapor: Yönetmeliğin 20/4. Fıkrası

Çağrı metninde, **Türkiye Adalet Akademisi’nin 2022 yılında yayımladığı “Çocuk Koruma Kanunu ve Uygulamaları” kitabındaki** şu cümle büyük bir önemle vurgulanmaktadır:

“Çocuk Koruma Kanununda bu rapora dair düzenleme yoktur. Kanun’da unutulmuş bu rapor yönetmelikle düzenlenmiştir.” (Çağrı, “Kanunda yer almasına rağmen ‘UNUTULAN’ hekim raporu ile ilgili tespit”, 52. paragraf)

Bu cümle, 2006 yılından bu yana uygulanan Yönetmeliğin 20/4. fıkrasının hukuki dayanakta yoksun olduğunu resmen tespit etmekte ve açıklamaktadır. Yönetmeliğin 20/4. fıkrası, 12-15 yaş grubundaki çocuklar hakkında, “işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişip gelişmediği” hususunda adli tıp uzmanı, psikiyatrist ya da zorunluluk halinde uzman hekimden görüş alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Çağrıda bu düzenlemenin, Anayasa’nın 124. maddesine (yönetmeliklerin kanuna aykırı olamayacağı), Anayasa’nın 137. maddesine (kanunsuz emir) ve Anayasa’nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu vurgulanmaktadır (Çağrı, “Kanunda yer almasına rağmen ‘UNUTULAN’ hekim raporu ile ilgili tespit”, 52-55. paragraflar).

5.2. Sosyal Teşhisin Tıbbi Teşhise Kurban Edilmesi

Çağrı, bu düzenlemenin sosyal teşhisi tıbbi teşhise kurban ettiğini açıkça ortaya koymaktadır. Oysa Pekin Kuralları’nın 16. maddesi, ceza sorumluluğuna ilişkin karar verilmeden önce çocuğun sosyal çevresi, aile ortamı, eğitim durumu, gelişim özellikleri hakkında sosyal bir araştırma yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Tıbbi bir rapor, ancak bu sosyal teşhisin tamamlayıcısı olabilir; asla onun yerine geçemez (Çağrı, “Yönetmeliğin İptali İçin Hukuki Süreç” öncesi bölüm, 36-40. paragraflar).

Çağrıda bu durum, "Akıl hastalığı ile ilgili TCK.Md.32'de yer alan söz konusu yeteneğin TCK.31 maddesine taşınması" ve "Çocukların yetişkinler gibi cezalandırılması sağlanabilmiştir" sözleriyle eleştirilmekte, çocukların "farik ve mümeyyiz" gibi akıl hastalığına dayalı bir yetenekle değerlendirilmesinin çağdışı bir anlayış olduğu vurgulanmaktadır (Çağrı, "39-40. paragraflar" ve "Sonuç ve Öneriler", 62-63. paragraflar).

5.3. Yönetmeliğin 20/3. Fıkrası ile Sosyal İnceleme Yapan Kişiyi "Bilirkişi" Sıfatı Verilmesi

Çağrı metninde, Yönetmeliğin 20/3. fıkrasının sosyal incelemeyi yapan kişiyi "bilirkişi" olarak tanımladığı belirtilmektedir (Çağrı, "Kanunda yer almasına rağmen 'UNUTULAN' hekim raporu ile ilgili tespit", 56. paragraf ve dipnot-49).

Bu düzenleme de kanuni dayanaktan yoksundur. Çağrıda, **ÇKK'nun 35. maddesinde sosyal inceleme yapan kişinin "bilirkişi" olarak tanımlanmadığı, bu sıfatın yönetmelikle verildiği vurgulanmaktadır.**

Dahası, Yönetmeliğin 21/2. fıkrası, bu "bilirkişi"nin çocuğun fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını kavrama yeteneği hakkında sonuç değerlendirmesi yapmasını yasaklamakta, bu suretle "bilirkişi" sıfatının içi boşaltılmakta, mesleki otonomi ortadan kaldırılmaktadır. Çağrıda bu durumun adil yargılanma hakkını (Anayasa m. 36, AİHS m. 6) ihlal ettiği belirtilmektedir (Çağrı, "59-60. paragraflar").

5.4. Bilirkişi Sıfatının Kötüye Kullanımına İlişkin Akademik Tespitler: Yenisey ve Alman Uygulaması Karşısında Türkiye'deki Hatalı Uygulama

Çağrı metninde, Prof. Dr. Feridun Yenisey'in makalelerine atıfla, yönetmelikle getirilen "bilirkişi" sıfatının kaynak hukuk sistemlerinde (Almanya, İsviçre) düzenlemeler ile Türkiye'deki uygulama arasındaki farklılıklar ayrıntılı olarak ele alınmaktadır. Almanya'da gençlik ceza hukukunun temel ilkesi failin kişiliğini öne çıkarmak ve sosyal teşhisi (soziale Prognose) önceliktir.

Bu sistemde "Jugendgerichtshilfe" (Gençlik Yargılaması Yardımı) adlı özel bir yapı tarafından hazırlanan sosyal araştırma raporu zorunludur ve mahkeme bu raporu delil olarak değerlendirmek zorundadır; raporun kabul edilmemesi yönünde takdir yetkisi yoktur (Çağrı, "Yönetmeliğin İptali İçin Hukuki Süreç" öncesi bölüm, 36-40. paragraflar).

Çağrıda, Prof. Dr. Yenisey'in 2007 yılında SABEV tarafından yayımlanan "Çocuk Koruma Kanunu" kitabındaki makalesine atıfla, Alman Gençlik Ceza Hukuku'nun odak noktasının "fiil" değil "fail" olduğu, yaptırımların eğitim amacına yönelik olduğu, sosyal inceleme raporunun ceza sorumluluğunun belirlenmesinde vazgeçilmez bir unsur olduğu belirtilmektedir (Çağrı, "36-38. paragraflar").

Bu karşılaştırmalı hukuk bilgisi, Türkiye'deki yönetmelikle getirilen "bilirkişi" düzenlemesinin, kaynak alınan sistemlerin ruhundan ve bilimsel temelinden kopuk olduğunu, sosyal hizmetlerin dışlanmasını meşrulaştıran bir araçsallaşmaya dönüştüğünü ortaya koymaktadır (Çağrı, "40. paragraf").

6754 sy. Bilirkişilik Kanunu 03.11.2016 tarihinde kabul edilmiştir. Bu kanunda bilirkişilerin görev ve sorumlulukları ile yetkileri ayrıntıları ile düzenlenmiştir. Yukarıda söz geçen bu yönetmeliklerdeki düzenlemelerin, bu yasa düzenlemesine de aykırılık teşkil ettiği de açıktır. Yine aşağıda sözü edilen pedagoğ tanımı ve görevlendirmesinin de bu yasal düzenlemeye aykırı olduğu da ortadadır.

6. YETKİSİZLERİN YETKİSİ: DİPLOMASIZ PEDAGOGLAR

6.1. Pedagoji Lisans Eğitiminin Kaldırılması Sonrasında "Pedagoğ" Unvanının Kullanılması Hukuka Aykırıdır.

Çağrı metninde, 1982 yılında Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından lisans düzeyinde pedagoji eğitiminin kaldırıldığı hatırlatılmakta ve bu bilimsel gerçeğe rağmen, 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile "adli destek görevlisi" tanımına "pedagoğ" unvanının dahil edilmiş olmasının hukuksal dayanaktan yoksun olduğu belirtilmektedir. (Çağrı, "2009-2015 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 17. paragraf).

Pedagoji lisans programı bulunmadığına göre, "pedagoğ" unvanıyla görev yapan kişiler bu alanda herhangi bir lisans diplomasına ve yetkinliğe sahip değildir; buna rağmen sosyal inceleme raporu düzenleme, adli görüşme yapma, çocuğun geleceğini doğrudan etkileyen raporlar hazırlama yetkisini kullanmaktadır.

Çağrıda bu durum, "Diploması olmayan 'korsan' veya çakma bir unvan ve görev ile bir adalet skandalı olduğu ve aynı zamanda çocukların korunmasını engelleyebilmektedir" ifadesiyle açıklamaktadır.(Çağrı, "2009-2015 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 17. paragraf; ayrıca "Sonuç ve Öneriler", 80. paragraf).

Yukarıda sözü edildiği biçimde pedagoğ tanımı ve görevlendirmelerin de çocuğun üstün yararını gerçekleştirmekten uzak kaldığı gibi 6754 sy. Bilirkişilik Kanuna aykırılıklar oluşturduğu da hatırd tutulmalıdır.

6.2. Liyakat ve Eşitlik İlkelerinin İhlali

Çağrı metninde, Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin kamu görevine atanmada liyakat sistemini gerektirdiği, mesleki yeterliliği bulunmayan kişilerin "pedagoğ" unvanıyla görevlendirilmesinin liyakat ilkesini ihlal ettiği vurgulanmaktadır (Çağrı, "Sonuç ve Öneriler", 80. paragraf).

Ayrıca, aynı işi yapan kişiler arasında eğitim düzeyi ve mesleki yeterlilik açısından ciddi farklar bulunmasının Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesini ihlal ettiği belirtilmektedir (Çağrı, "2009-2015 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 17. paragraf; "Sonuç ve Öneriler", 80. paragraf).

6.3. Yetkisiz İşlemler ve Adil Yargılanma Hakkı

Çağrı metninde, yetkisiz kişilerce düzenlenen sosyal inceleme raporlarının çocukların özgürlüklerinin kısıtlanmasında, ağır cezalara mahkûm edilmelerinde doğrudan belirleyici olduğu, bu raporların hukuki geçerliliğinin tartışmalı olduğu ve usulüne uygun olmayan bu işlemlerin adil yargılanma hakkını (Anayasa m. 36, AİHS m. 6) ihlal ettiği vurgulanmaktadır (Çağrı, "2009-2015 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 17. paragraf; "Sonuç ve Öneriler", 66-67. paragraflar).

7. MAĞDURİYETİN BOYUTU, TAZMİNAT HAKKI VE KAMU ZARARI

7.1. 2006'dan Bugüne, Yüzbinlerce Mağdur Çocuk

Çağrı metninde, 2017 yılında 12-15 yaş aralığında 39.957 çocuğun "suça sürüklenen" etiketiyle yargılandığı belirtilmekte, ancak bu sayının adalet ceza sisteminin yalnızca küçük bir resmini sunduğu vurgulanmaktadır (Çağrı, "2019-2023 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 27. paragraf ve Dipnot-60). 2024 yılında 12-14 yaş grubunda en az 220.000 çocuğun, soruşturma ve kovuşturma evreleri toplamında ise 880.940 çocuğun sisteme girdiği ifade edilmektedir (Çağrı, "2025-2029 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 51. paragraf).

Çağrıda, "2005 yılından beri milyonlarca çocuk ve gençlerin geleceği çalınarak kaderlerini de çizip acı acı öykülere halen neden olmaktadır" denilmektedir Dolayısıyla İnsan hakları, çocuk hakları ve sosyal hakları sorununu ortaya çıkarmakta olup böyle bir endişeli durumun hem insani hem de Anayasa' açısından özellikle ele alınması görev yapabilmektedir. (Çağrı, "Sonuç ve Öneriler", 82. paragraf).

7.2. Maddi ve Manevi Tazminat Hakkı

Hukuka aykırı düzenleme ve işlemler nedeniyle mağdur olan çocukların maddi ve manevi tazminat isteme hakları doğmuştur. Çağrıda, "Anayasa'nın 125. maddesi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 41. maddesi" uyarınca bu hakkın güvence altında olduğu belirtilmektedir (Çağrı, "Yönetmeliğin İptali İçin Hukuki Süreç" bölümü ve "Sonuç ve Öneriler", 82-83. paragraflar).

7.3. Kamu Zararı ve Hizmet Kusuru

Yönetmeliğin 20/3 ve 20/4. fıkraları ile getirilen düzenlemeler, kanuni dayanaktan yoksun olup, açık bir hizmet kusuru teşkil etmektedir. Yetkisiz kişilerce tesis edilen işlemler de hizmet kusuru niteliğindedir.

Çağrıda, bu kusurlu işlemler nedeniyle oluşan zararların tazmininin kamu zararı olarak vergi mükelleflerini ilgilendirdiği vurgulanmaktadır (Çağrı, "Sonuç ve Öneriler", 82-83. paragraflar).

7.4. Zamanaşımı Sorunu ve İhlalin Sürekliliği

Çağrıda, Yönetmeliğin 20/3 ve 20/4. fıkralarının halen yürürlükte olduğu, her gün yeni çocuklar hakkında kanunsuz hekim raporu istendiği, yetkisiz pedagoglarca işlem yapıldığı

belirtilmektedir (Çağrı, "Sonuç ve Öneriler", 82. paragraf). Bu nedenle ihlal, 2006'dan bugüne kesintisiz devam eden mütemadi (sürekli) bir ihlaldir.

Sürekli ihlallerde zamanaşımı, ihlalin sona erdiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Yönetmelik değiştirilmediği, yetkisiz personel uygulamasına son verilmediği sürece ihlal bitmiş sayılmaz (Çağrı, "Sonuç ve Öneriler", 83. paragraf ve öncesindeki değerlendirmeler).

8. TBMM SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLAR ARAŞTIRMA KOMİSYONU VE BEKLENENLER

Çağrı metninde, TBMM bünyesinde kurulan "Suça Sürüklenen Çocuklar Araştırma Komisyonu" nun bu sorunların tüm boyutlarıyla ele alınması ve kalıcı çözüm üretilmesi açısından tarihî bir fırsat sunduğu vurgulanmaktadır (Çağrı, Giriş, 6. paragraf; "Sonuç ve

Öneriler", 79. paragraf). Komisyonun çalışmalarında, yukarıda ayrıntılı olarak ortaya konulan hukuksuzlukların tespit edilmesi ve aşağıdaki adımların atılması beklenmektedir (Çağrı, "Sonuç ve Öneriler", 79. paragraf):

1. Yönetmeliğin 20/3 ve 20/4. fıkralarının derhal iptali için yasal sürecin başlatılması;
2. 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ndeki "adli destek görevlisi" tanımının liyakat ilkesine uygun şekilde yeniden düzenlenmesi;
3. Mağdur çocuklara kamu özrü ilan edilmesi;
4. 2006-2026 yılları arasında mağdur olan çocukların dosyalarının yeniden incelenmesi ve haklarının iadesi için bir yapılandırma (af) ve tazminat mekanizması oluşturulması;
5. Çocuk Koruma Kanunu'nda "suça sürüklenen çocuk" gibi damgalayıcı tanımın kaldırılması, "sosyal çalışma görevlisi" tanımının yalnızca sosyal hizmet alanında lisans eğitimi almış kişileri kapsayacak şekilde daraltılması, ÇKK m.35'teki "gerektiğinde" ve "takdirinde" ibarelerinin kaldırılarak sosyal inceleme raporunun zorunlu hale getirilmesi.

9. SONUÇ VE TALEP

Yukarıda açıklanan ve insan hakları, çocuk hakları ve sosyal hakları açısından ortaya çıkan endişe dolu duruma yönelik "Çağrı ve Çılgılık" metninde ayrıntılı olarak ortaya konulan nedenlerle, öncelikle Bakanlığınızdan aşağıdaki taleplerin ivedilikle yerine getirilmesini arz ederim:

1. Çocuk Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 20/3 ve 20/4. fıkralarının kanuna aykırılığının tespit edilerek, bu fıkraların derhal iptali için gerekli idari ve hukuki sürecin başlatılması (Çağrı, "Kanunda yer almasına rağmen 'UNUTULAN' hekim raporu ile ilgili tespit", 52-60. paragraflar);

2. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 3. maddesindeki "suça sürüklenen çocuk" ve "sosyal çalışma görevlisi" tanımları ile 35. maddesindeki "gerektiğinde" ve "takdirinde" ibarelerinin iptali için gerektiğinde Danıştay tarafından Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması ile ilgili boyutun dikkat edilmesi (Çağrı, Giriş, 3. ve 6. paragraflar; "2009-2015 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 17. paragraf; "2019-2023 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 27-28. paragraflar);

3. 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ndeki "adli destek görevlisi" tanımının iptali için gerektiğinde Danıştay tarafından Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması ile ilgili boyutun dikkat edilmesi (Çağrı, "2009-2015 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 17. paragraf; "Sonuç ve Öneriler", 80. paragraf);

4. 2006 yılından bu yana anılan yönetmelik hükümleri ve yetkisiz personel işlemleri nedeniyle mağdur olan çocukların maddi ve manevi zararlarının tazmini için idari ve yargısal yolların açık tutulması, gerektiğinde bir tazminat ve yapılandırma (af) mekanizması oluşturulması (Çağrı, "2019-2023 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 27. paragraf ve Dipnot-60; "2025-2029 yılı Yargı Reform Stratejisi Belgesi", 51. paragraf; "Sonuç ve Öneriler", 82-83. paragraflar);

5. TBMM Suça Sürüklenen Çocuklar Araştırma Komisyonu çalışmaları kapsamında, mağdur çocuklara kamu özrü ilan edilmesi ve Çocuk Koruma Kanunu'nda köklü değişikliklerin yapılması (Çağrı, Giriş, 6. paragraf; "Sonuç ve Öneriler", 79. paragraf).

Anayasa, uluslararası sözleşmeler ve Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa Konseyi kararlarıyla (başta 1991(16) sayılı Tavsiye Kararı ve Çocuk Dostu Adalet rehberleri olmak üzere) güvence altına alınmış olan çocuk haklarının korunması, adalete erişimin sağlanması, 2006 yılından bu yana süregelen hukuksuzluğun giderilmesi için Anayasal yükümlülük ve görev bağlamında (BkzMd.5,10,11,14,36;40,41,42,90,124,125,148) süre gelen yetkisiz personel uygulamasından kaynaklanan mağduriyetin sona erdirilmesi ve mağdur çocukların haklarının tesisi için bu başvurunun dikkate alınmasını ve gerekli hukuki adımların ivedilikle atılmasını arz ederim.

Saygılarımla,
(İmza)

Av.Yılmaz Patlar ¹

SHU Nihat Tarımeri ²

Çocuk Koruma Türkiye
Ekler:

1. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun ilgili maddeleri (m.3, m.35)
2. Çocuk Koruma Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 20/3 ve 20/4. fıkraları
3. Anayasa'nın ilgili maddeleri (m.2, m.10, m.36, m.38, m.41, m.42, m.58, m.90, m.124, m.137)
4. Avrupa Sosyal Şartı'nın 7, 14, 16, 17. maddeleri
5. Pekin Kuralları'nın 16 ve 22. maddeleri
6. 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ilgili maddeleri
7. 2024 yılı çocuk adalet istatistikleri (12-15 yaş grubu)
8. YÖK'ün pedagoji lisans programının kaldırıldığına ilişkin kararı (1982)
9. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 1991(16) sayılı Tavsiye Kararı ve Çocuk Dostu Adalet Rehberleri
10. "Çağrı ve Çıglık" başlıklı açık çağrı metni (Çocuk Koruma Türkiye, 27.03.2026) – <https://www.cocukkorumaturkiye.com/yargi-reform-stratejisi-belgelerinde-ki-suca-suruklenen-cocuklar-icin-bazi-itiraflar-sosyal-hizmetlerin-dislanmasi-ile-adaletsizligin-onlenmesi-amaciyla-adalet-icin-ilgililere-acik-cagri/>
11. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/tazminat-hakki-ve-hekim-raporu-zorunlulugu-yetkisizdiplomasiz-pedagoglar-eliyle-cocuklarin-maddi-ve-manevi-magduriyeti/>
12. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-korumama-kanunu-1/>

¹- Ankara Barosu ve TBB ÇHM (eski) Başkanı, Çağav Kurucu Üyesi

²- Zürih Gençlik Savcılığı (Eski) Sosyal Çalışmacı /Sosyal Hizmet Uzmanı